

Bronnen

De Boer, E.A., (1990). *Absalom, mijn zoon, mijn zoon! Aan jongeren en ouders tussen vervreemding en bekering*. Goes: Oosterbaan & Le Cointre B.V.

De Bruijne, O., Pit, P. & Timmerman, K. (2009). *Ooit evangelisch: De achterdeur van evangelische gemeenten*. Kampen: Kok

Bruins, G. (2020, 2 oktober), Kees Kraayenoord: 'De woede over het vertrek mis ik in veel kerken', *Nederlands Dagblad Bijlage Zaterdag*, p.5v.

Bijl, Y. (2018), 'Doe er alles aan om de relatie goed te houden: leef als Christus', *Onderweg* 4(19) p. 14-16

Dekker, G., (2013). *De doorgaande revolutie: De ontwikkeling van de Gereformeerde Kerken in perspectief*. Barneveld: Uitgeverij De Vuurbaak bv.

Dekker, G. (2016). *Zie hoe alles hier verandert: Het verloop van de Gereformeerden* [ePub]. Utrecht: Uitgeverij Kok

Dekker, G. (2017). *Verlicht geloof: geloven in de geest van Dietrich Bonhoeffer* [ePub]. Utrecht: Uitgeverij Kok.

De Hart, J. (2014). *Geloven binnen en buiten verband: godsdienstige ontwikkelingen in de Nederland*. De Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gereformeerde Kerken in Nederland (2016). *Formulier voor de openbare kerkelijk tucht*. Geraadpleegd op 17 augustus 2021, van <https://www.gkv.nl/formulieren>

Initiatiefgroep Kerk2030 (2020), *Geloven doe je samen. Over Christus volgen en kerk zijn!*
Geraadpleegd op 17 augustus 2021, van <https://www.kerk2030.nl/publicatie>

Initiatiefgroep Kerk2030 (2021), *Kerk als oefenplaats. Pleidooi voor een vernieuwende manier van kerkzijn!*
Geraadpleegd op 17 augustus 2021, van <https://www.kerk2030.nl/publicatie>

Kas, J., (2019) Kap de hand van God niet weg'. *Onderweg* 5(19), p.12-15

Kerkkater. Een onderzoek naar de vraag: Kan (nood)gedwongen kerkverlating een 'Posttraumatisch Kerksyndroom' veroorzaken?! Geraadpleegd op 1 september 2021 van: <https://kerkkater.nl>

Kuiper, J. (2018), 'Kon ik mijn plaats maar afstaan. Pijnpunten rond geloofsverlating.', *Onderweg* 4(19) p. 1--13

Leene, Dr. A., *Theologie voor het vaderland. Opening academisch jaar 2021, Theologische Universiteit Kampen 30 augustus 2021*. Geraadpleegd op 3 september op van: <https://www.tukampen.nl/wp-content/uploads/2021/08/Kampen-openingslezing-2021.pdf>

Lengkeek, E.G. (2019), 'Wij werden niet gehoord en gezien. Kerkverlating is een moeizaam en vooral eenzaam proces, *Onderweg* 5(19), p. 8-10

McGrath, A (1997). *Christelijke Theologie. Een introductie* [Nederlandse Editie], Kampen: Kok

Meijer, R. & Wierenga, P. (2020). *Herkerken. De toekomst van geloofsgemeenschappen* [EPub]. Amersfoort: Uitgeverij Vuurbaak.

Paas, S. (2015). *Vreemdelingen en priesters: Christelijke missie in een postchristelijke omgeving* [EPub]. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum.

Paul, H. (2017), *De slag om het hart. Over secularisatie van verlangen* [EPub]. Utrecht: Uitgeverij Boekencentrum.

Peterson, E.H., (1994). *Like Dew Your Youth: Growing Up with Your Teenager* (3rd edition). Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.

Rietkerk, W.G. (2000). *Ik wou dat ik kon geloven. Over psychische factoren die een belemmering kunnen vormen*

voor het vertrouwen op God (6e herz. druk). Kampen: Voorhoeve.

Rode Hoed. Dienst zonder God. Geraadpleegd op 1 september 2021 van: <https://rodehoed.nl/programma/dienst-zonder-god-5/>

Schaeffer, H. & Wijma-Van der Veen, M. (2019), 'Is dit mijn kerk? Over stille kerkverlating.', *Onderweg* 5(19), p. 4-7

Tamminga, G., (2018), 'Hij vindt het heel erg voor ons', *Onderweg* 4(19) p. 6-7

Taylor, C., (1998). *De Malaise van de Moderniteit* (8e druk). Kampen: Kok Agora/Kapellen: Pelckmans.

Taylor, C (2012). *Een seculiere tijd.* (Vertaling: M. Stoltenkamp) (3e druk). Rotterdam: Lemniscaat.

Van den Brink, T. & Kok, A. (2014), *Adieu God? In gesprek met twaalf bekende Nederlanders.* Utrecht: Uitgeverij Kok.

Van der Kooi, M.A.T., & Ter Horst, W. (2009). *Als kinderen andere wegen gaan.* Heerenveen: Filippus.

Van Westen, C., (2019). *Adieu Kerk! Adieu God? Kerkverlaters en hun zoektocht naar God.* Westervoort: Great Life Publishing.

Weet wat je gelooft. Verhalen over kerkverlating en kerkelijk zoeken. Geraadpleegd op 1 september 2021 van: <https://www.weetwatjegelooft.nl/verhalen-over-kerkverlating/>

Wursten, D. (2021). *De brede en de smalle weg. Historische achtergrond en betekenis.* Geraadpleegd op 19 augustus 2021 van <https://dick.wursten.be/bredeensmalleweg.htm>

"Mij niet meer gezien" Studiedag kerkverlating in perspectief, 15 november 2019, Kampen. Geraadpleegd op 27 juli 2021 van <https://www.weetwatjegelooft.nl/studiebijeenkomsten/kerkverlating/>

- **Ronelle Sonnenberg (PThU)** doet onderzoek naar participatie van jonge mensen in de kerk en in het bijzonder de liturgie. Zij belicht (stille) kerkverlating vanuit het oogpunt van jonge mensen die weggaan of juist blijven.
- **Bram de Muynck (TUA)** richt zich op het 'thuisgevoel' dat kerkgangers verwachten van de kerk en waarnaar zij verlangen.
- **Marijn Vlasblom (Baptisten Seminarium)** verkent vanuit het congregationalisme de betrokkenheid bij een geloofsgemeenschap in relatie tot het alledaagse geloof van baptistische gelovigen. Daarbij bezint hij zich op de stille kerkverlating onder jong-

volwassenen en de invloed van technologie en media in een keuzecultuur.

- **Stefan Paas (TU Kampen, VU)** reflecteert op kerkverlating vanuit missiologisch perspectief
- **Annemiek de Jonge (Viva, Praktijkcentrum)** onderzoekt hoe gemeenschapsidealen en nieuwe vormen van kerkzijn duurzaam vormgegeven kunnen worden.
- **Hans Schaeffer (TU Kampen, Praktijkcentrum)** sluit de dag af met een theologische verkenning: Zijn er praktijken denkbaar waarin zoekers, twijfelaars en enthousiaste gelovigen samen hun (on)geloof kunnen delen, en ruimte ervaren om dit voor Gods aangezicht te doorleven?